

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.007.05.2017

P/17/015

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

ul. Krakowska 28, 45-075 Opole

T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44

lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/015 – Gospodarka złożami strategicznych surowców kopalnych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Rafał Marynowicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/68/2017 z dnia 27 czerwca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1) 2. Piotr Mastalerz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/69/2017 z dnia 27 czerwca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 2) 3. Zygmunt Świętek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/71/2017 z dnia 1 sierpnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 3)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Ząbkowicach Śląskich, ul. 1 Maja 15, 57-200 Ząbkowice Śląskie ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Orzeszek, Burmistrz Gminy Ząbkowice Śląskie ³ (dowód: akta kontroli str. 4-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności⁴

Ocena ogólna

Na obszarze Gminy Ząbkowice Śląskie⁵ udokumentowano⁶ występowanie 22 złóż kopalin stałych, obejmujących m.in. kamienie drogowe i budowlane, rudy niklu, magnezyty, kruszywa budowlane oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej.

Na obszarze Gminy obowiązywało *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ząbkowice Śląskie*⁷ oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego⁸, które w zakresie dotyczącym złóż kopalin i ich eksploatacji zgodne były z treścią *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego* oraz opracowań dotyczących ochrony środowiska naturalnego. Na etapie opracowywania planów miejscowych Burmistrz występował o opinie/uzgodnienia m.in. do organów administracji geologicznej, wojewody dolnośląskiego i zarządu województwa dolnośląskiego. Ponadto Burmistrz

¹ Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2017 r. oraz działania wykraczające poza ten okres, mające wpływ na kontrolowany obszar.

² Dalej: Urząd.

³ Dalej: Burmistrz.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁵ Dalej: Gmina.

⁶ W decyzjach oraz w zawiadomieniach o przyjęciu dokumentacji geologicznej.

⁷ Uchwała Nr I/1/2001 z dnia 26 stycznia 2001 r. ze zmianą uchwały Nr VII/19/2010 z dnia 2 czerwca 2010 r. Dalej: *Studium*.

⁸ Dalej: MPZP.

realizował zadanie uzgadniania i opiniowania wniosków o koncesję w sposób zapewniający wymaganą ochronę złóż kopalin.

Najwyższa Izba Kontroli, z uwagi na stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości, ocenia negatywnie uwzględnianie w planowaniu przestrzennym występujących na terenie Gminy złóż kopalin. Dotyczyły one zaniechania działań mających na celu realizację obowiązków w zakresie:

- wprowadzenia do *Studium*, na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze*⁹, złóż kopalin *Szklary 1*, *Koziniec*, *Brodziszów II*, *Grochowiska*, *Grochów* i *Szklary* nie później niż w terminach określonych w ww. ustawie;
- analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy oraz oceny postępów w opracowywaniu planów miejscowych, a następnie przekazania jej wyników Radzie Miejskiej Ząbkowic Śląskich¹⁰,
- zapewnienia zgodności ze *Studium* treści MPZP obejmujących obszary występowania złóż *Brodziszów II* i *Koziniec*,
- wystąpienia o opinie dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie *Studium* do właściwego organu administracji geologicznej.

Ponadto Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę na brak uwzględnienia w *Studium* filarów ochronnych wyznaczonych dla złóż kopalin *Grochowiska*, *Szklary-Wzgórze Koźmickie* oraz *Szklary-Wzgórze Siodłowe*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania związane z uwzględnieniem w planowaniu przestrzennym występujących na terenie Gminy złóż kopalin i racjonalnego gospodarowania nimi.

Opis stanu
faktycznego

1.1. W bazie danych MIDAS¹¹, na dzień 31 grudnia 2016 r., na terenie Gminy znajdowały się złoża (wg stanu zagospodarowania): E – złoża eksploatowane *Braszowice*, M – złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym *Barbara-Sadlno*, *Brodziszów*, *Brodziszów-Kłośnik – Pole B*, *Brodziszów – Łom N* i *Brodziszów – Łom W*, P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie *Grochów* i *Szklary*, R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo *Brodziszów I*, *Brodziszów II*, *Grochowiska*, *Kluczowa*, *Koziniec*, *Sadlno*, *Szklary 1* i *Ząbkowice Śląskie*, S – złoża o zasobach szacunkowych *Ząbkowice Śląskie*, T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo *Przyłęk-Pilce*, Z – złoża, z których wydobyte zostało zaniechane *Albertów*, *Brodziszów-Kłośnik*, *Szklary-Szklana Góra*, *Szklary-Wzgórze Koźmickie* oraz *Szklary-Wzgórze Siodłowe*.

Złoża kopalin obejmowały: kamienie drogowe i budowlane (jedenaście złóż¹²), rudy niklu (cztery złoża¹³), magnezyty (dwa złoża¹⁴), surowce ilaste ceramiki budowlanej

⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.; dalej: Pgg.

¹⁰ Dalej: Rada.

¹¹ Prowadzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (geoportal.pgi.gov.pl/midas-web).

¹² Złoża: *Braszowice*, *Brodziszów*, *Brodziszów I*, *Brodziszów II*, *Brodziszów-Kłośnik*, *Brodziszów-Kłośnik-Pole B*, *Brodziszów-Łom N*, *Brodziszów-Łom W*, *Kluczowa*, *Koziniec*, *Ząbkowice Śląskie*.

¹³ Złoża: *Szklary 1*, *Szklary-Szklana Góra*, *Szklary-Wzgórze Koźmickie*, *Szklary-Wzgórze Siodłowe*.

¹⁴ Złoża: *Grochów* oraz *Szklary*.

(dwa złoża¹⁵), kruszywa naturalne (jedno złożo¹⁶), gliny ceramiczne kamionkowe (jedno złożo¹⁷) oraz węgiel brunatny (jedno złożo¹⁸).

Łączny zasób złóż kamieni drogowych i budowlanych wynosił – 357 068,36 tys. t¹⁹, złóż rudy niklu – 38 743,04 tys. t²⁰, złóż magnezytu – 5 190,80 tys. t²¹, złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej – 1 961 tys. t²², złóż kruszywa naturalnego – 7 433 tys. t²³, złoża węgla brunatnego – 95,21 tys. t²⁴.

Ponadto w bazie danych MIDAS wykazano, że na terenie Gminy znajduje się część złoża *Przyłęk-Pilce*. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy²⁵ wyjaśniając rozbieżności dotyczące położenia złoża *Przyłęk-Pilce* stwierdził, że dokumentacja geologiczna dla tego złoża została zatwierdzona decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii w dniu 23 lutego 1983 r. (znak: KZK/O12/M/4518/82/83) w której wskazano, że złożo znajduje się w miejscowościach Przyłęk, Pilce gmina Bardo, Kamieniec Żąbkowski, dawne woj. Wałbrzyskie. Wprowadzony do bazy MIDAS kontur złoża obejmował ówczesny podział administracyjny kraju. Przeprowadzona weryfikacja tego konturu względem aktualnych granic podziału administracyjnego kraju pozwoliła na stwierdzenie, że przedmiotowe złożo *aktualnie położone jest w granicach gmin Bardo, Kamieniec Żąbkowski oraz niewielkim fragmentem w granicach Gminy. Taka rozbieżność może wynikać z błędnie sporządzonej dokumentacji, błędnie wydanej decyzji bądź być rezultatem zmian zaistniałych od dnia zatwierdzenia dokumentacji w zakresie granic jednostek podziału administracyjnego kraju*. PIG w 1997 r. sporządził „Inwentaryzację złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska”, w której, wśród złóż występujących na terenie Gminy, nie wymieniono złoża *Przyłęk-Pilce*.

(dowód: akta kontroli str. 75-165, 180-184, 881-978, 1296-1297, 1401-1402)

Z ww. złóż, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym²⁶, w Studium ujęto złoża: *Albertów* (iły ceramiki budowlanej), *Sadlno* (węgiel brunatny), *Barbara-Sadlno* (gliny ceramiczne), *Szklary-obszar Szklana Góra* (rudy niklu), *Szklary-obszar Wzgórze Koźmickie* (rudy niklu), *Szklary-obszar Wzgórze Siodłowe* (rudy niklu), *Kluczowa* (migmatyt), *Braszowice* (gabro), *Braszowice* (magnetyt), *Brodziszów I* (sjenit), *Brodziszów-Kłośnik Pole A (łom W)* (sjenit), *Brodziszów-Kłośnik Pole B (łom N)* (sjenit), *Brodziszów-Kłośnik Pole B* (granodioryt), *Brodziszów-Kłośnik* (granodioryt), *Brodziszów I* (granodioryt), *Żąbkowice* (gabro). W MPZP wyróżniono następujące złoża kopalin: *Barbara-Sadlno*, *Sadlno*, *Braszowice*, *Szklary-Wzgórze Siodłowe*, *Albertów*, *Brodziszów-Kłośnik*, *Brodziszów I*, *Brodziszów II*, *Koziniec*, *Kluczowa*. Szczegółowo opisano ww. zagadnienia w dalszej części wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 567-880, 1195-1223, 1296-1297)

¹⁵ Złoża: *Albertów* oraz *Żąbkowice Śląskie*.

¹⁶ Złożo *Grochowska*.

¹⁷ Złożo *Barbara-Sadlno* (kop.).

¹⁸ Złożo *Sadlno*.

¹⁹ Pozabilansowe brak, bilansowe C₁: 134 730,09 tys. t, C₂: 96 439,64 tys. t, w tym przemysłowe A+B 2 366,03 tys. t, C₁: 26 031,77 tys. t, C₂: 97 500,83 tys. t.

²⁰ Pozabilansowe A+B 3 521,10 tys. t, C₁: 3 949,54 tys. t, C₂: 13 935,20 tys. t, bilansowych A+B 6 588,60 tys. t, C₁: 10 748,60 tys. t, brak zasobów przemysłowych.

²¹ Pozabilansowe C₂: 2 177,00 tys. t, bilansowych C₂: 3 013,80 tys. t, brak zasobów przemysłowych.

²² Bilansowych C₁, brak zasobów przemysłowych.

²³ Bilansowych C₁ 7 433,00 tys. t.; brak zasobów przemysłowych.

²⁴ Bilansowych C₁ 95,21 tys. t.; brak zasobów przemysłowych.

²⁵ Dalej: PIG.

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1073; dalej *upzp*.

W okresie trwania kontroli, Urząd dysponował kopią decyzji Ministra Środowiska²⁷ nr DGK-VIII-4741-8188/4/29446/14/MW z dnia 18 lipca 2014 r. zatwierdzającej dokumentację geologiczną złoża Szklary 1 rud niklu.

(dowód: akta kontroli str. 188-190)

Marszałek Województwa Dolnośląskiego²⁸ poinformował²⁹, że *wszystkie decyzje zatwierdzające dokumentację geologiczną złóż kopalin, wydawane wcześniej przez Wojewodę Wałbrzyskiego i Wojewodę Dolnośląskiego, a obecnie przez Marszałka, były zawsze przekazywane do właściwego terytorialnie urzędu gminy.*

(dowód: akta kontroli str. 1299-1309, 1400-1402)

W latach 2012-2017 (do 30 czerwca) na terenie Gminy obowiązywały trzy koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin, dla których dotychczas wydane zostały decyzje/zawiadomienia dotyczące dokumentacji geologicznej.

Koncesja nr 2/2006/p z dnia 3 lutego 2006 r. została wydana przez Ministra na rzecz KGHM Polska Miedź SA z siedzibą w Lubinie³⁰, na rozpoznawanie złoża rudy niklu, a jej wygaśnięcie stwierdzono decyzją Ministra znak DGKks-4770-12/17756/14/JM z dnia 30 kwietnia 2014 r. Ponadto Minister decyzją GKG-VIII-4741-8190/6/29451/14/MW z dnia 18 lipca 2014 r., po rozpatrzeniu wniosku KGHM, zatwierdził dodatek nr 2 do dokumentacji geologicznej złoża rudy niklu Szklary-Szklana Góra, a Marszałek, decyzją nr 63/2014 z dnia 1 sierpnia 2014 r., zatwierdził dodatek nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża magnezytu Szklary. Minister, decyzją nr DGK-VIII-4741-8188/4/29446/14/MW z dnia 18 lipca 2014 r., zatwierdził dokumentację geologiczną złoża rud niklu Szklary 1, które to złożo zostało wydobywane ze złoża rud niklu Szklary-Szklana Góra.

Ponadto Minister udzielił „GEPCO” Geologia i Ochrona Środowiska Spółce z o.o. dwóch koncesji: nr 8/2007/p z dnia 27 lutego 2007 r. oraz nr 1/2013/p z dnia 25 marca 2013 r. na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż rud niklu, kobaltu, platynowców i złota na bloku przedsudeckim w rejonie Szklar. Minister, decyzją nr DGiKGks-4770-24/33730/12/MJ z dnia 27 sierpnia 2012 r., stwierdził wygaśnięcie koncesji nr 8/2007/p ponieważ przedsiębiorca nie zrealizował całości zakresu prac geologicznych przewidzianych przedmiotową koncesją, a decyzją nr DGKks-4770-21/18950/14/JM z dnia 9 maja 2014 r. organ ten cofnął bez odszkodowania koncesję nr 1/2013/p wobec niewywiązywania się przedsiębiorcy z zobowiązań koncesyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 185-193, 313-342)

Na terenie Gminy w okresie objętym kontrolą znajdowały się dwa złoża kopalin nieeksploatowanych, dla których organem wydającym koncesje był Minister, tj.:

- złożo węgla brunatnego *Sadlno* – kopalina główna węgle brunatne, kod złoża WB 777, pow. udokumentowanego złoża 2,288 ha, głębokość poziomów wodonośnych do 4,5 do 7,5 m; możliwe zagrożenia środowiska przez wydobywanie i przeróbkę kopaliny z wydobywania: zaburzenie warunków wodnych w górotworze, deformacje powierzchni terenu; podtyp kopaliny węgiel energetyczny, średnia wartość opałowa 5 517,000 kJ/kg, 1 318,000 kcal/kg, średnia zawartość: piasku 13,030%, popiołu 46,050% (w stanie suchym), popiołu 23,020% (przy Wtr=50%); forma złoża – pokładowa, grupa złóż – II, ilość pokładów – 1; grubość nakładu (N) od 4,5 do 10,5 m a średnia – 8,1 m; miąższość złoża (Z) od 1,5 do 6,5 m a średnia – 3,8 m; głębokość spagu złoża od 4,8 do 16,3 m

²⁷ Dalej: Minister.

²⁸ Dalej: Marszałek.

²⁹ Informacja z dnia 27 lipca 2017 r. z uzupełnieniem z dnia 2 sierpnia 2017 r.

³⁰ Dalej: KGHM.

- a średnia – 11,5 m; stosunek N/Z średnia 2,8; możliwe kierunki zastosowań kopalin – energetyka; litologia skał otaczających złoża: iły, mułki, piaski, żwiry, gliny; zasoby geologiczne bilansowe C₁ 95,21 tys. t.; brak zasobów przemysłowych.
- złoża rudy niklu *Szklary 1* – kopalina główna rudy niklu, kod złoża RN 17219, położone również w gminie Ciepłowody, pow. udokumentowanego złoża 26,100 ha; rodzaj nieruchomości gruntowej nad złożem: grunty zadrzewione i zakrzewione 8,7 ha, tereny kopalniane 5,8 ha, inne 4,5 ha, obszar gospodarki rolnej kl. I-IV 4,3 ha, obszar gospodarki leśnej 2,8 ha; głębokość poziomów wodonośnych do 0,3 do 10,0 m; możliwe zagrożenia środowiska przez wydobywanie i przeróbkę kopaliny z wydobycia: deformacje powierzchni terenu; z przeróbki: hałas, zapylenie; możliwe zagrożenia eksploatacji: osuwiska; podtyp kopaliny: rudy niklu, ruda niklu krzemionkowa; parametry jakościowe typów i podtypów kopaliny głównej: wydajność metalu/zasobność min 7,000 maks. 570,000 średnia 97,000 kg/m²; zawartość Co min 0,007 maks. 0,040 średnia 0,013%; zawartość Fe min 3,310 maks. 16,400 średnia 6,140%; zawartość Mg min 1,080 maks. 15,240 średnia 7,050%; zawartość niklu min 0,300 maks. 1,920 średnia 0,550%; zawartość Pt min 1 060 maks. 23 150 średnia 8,200 ppb; forma złoża – gniazdowa, grupa złóż – III, ilość pokładów – 1; grubość nakładu (N) od 0,0 do 27,0 a średnia – 3,67 m; miąższość złoża (Z) od 0,0 do 34,0 a średnia – 9,4 m; głębokość spagu złoża od 1,0 do 31,0 a średnia – 12,7 m; stosunek N/Z średnia 0,4; możliwe kierunki zastosowań kopalin – przemysł metali nieżelaznych; zasoby geologiczne bilansowe C₁ 4 395,00 tys. t³¹; brak zasobów przemysłowych.
- (dowód: akta kontroli str. 133-136, 141-144, 166, 433-439)

Burmistrz nie przedłożył dokumentacji potwierdzającej podjęcie działań określonych art. 95 ust. 2 i w art. 208 ust. 1 *Pgg*, dotyczących wprowadzenia do *Studium*, w terminie ustawowym, niektórych udokumentowanych złóż kopalin³². Wyjaśnienie przyczyn ww. stanu przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Ustalono nieprawidłowości*.

1.2. W okresie objętym kontrolą w zakresie zagospodarowania przestrzennego w Gminie obowiązywało *Studium* i 43 MPZP. W *Studium* Gmina uwzględniła 16 złóż kopalin występujących na jej terenie³³ - pomijając natomiast złoża: *Brodziszów II*, *Grochowiska*, *Grochów*, *Koziniec*, *Przyłęk-Pilce*, *Szklary*, *Szklary 1*. MPZP uwzględniały natomiast 10 złóż, tj.: *Albertów*, *Barbara-Sadlno*, *Braszowice*, *Brodziszów I*, *Brodziszów II*, *Brodziszów-Kłośnik*, *Kluczowa*, *Koziniec*, *Sadlno*, *Szklary-Wzgórze Siodłowe*.

Wyjaśnienie przyczyn ww. stanu przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Ustalono nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 75-161, 188-190, 567-880, 1190-1223, 1296-1297)

³¹ W karcie informacyjnej złoża kopalin stalej wykazano zasoby geologiczne bilansowe C₁ w dwóch liniach tj. 4 371,00 tys. t. i 24,00 tys. t.

³² *Brodziszów II*, *Grochowiska*, *Grochów*, *Koziniec*, *Szklary*, *Szklary 1*.

³³ Według bazy MIDAS.

Na etapie opracowywania *Studium* Burmistrz wystąpił o opinię dotyczącą rozwiązań przyjętych w projekcie *Studium* do organów administracji geologicznej w trybie art. 11 pkt 8 lit. g³⁴ *upzp*, to jest do: Marszałka (Geologa Wojewódzkiego)³⁵ i do Starosty Żąbkowickiego (Geologa Powiatowego)³⁶.

(dowód: akta kontroli str. 1195, 1455-1459)

W trakcie opracowywania dokumentacji planistycznej na potrzeby sporządzenia MPZP nie zachodziła potrzeba występowania o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne.

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1449-1454)

W latach 2010-2017 Burmistrz nie realizował działań określonych w art. 32 ust 1 i 2 *upzp*, dotyczących oceny aktualności *Studium* i MPZP, co opisano poniżej w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1449-1454)

Urząd dysponował dwoma opracowaniami ekofizjograficznymi³⁷, które wykorzystywane były przy opracowywaniu *Studium* i MPZP dla Gminy. W opracowaniach tych opisano złoża kopalin: *Albertów, Barbara-Sadlno, Braszowice, Brodziszów I, Brodziszów-Kłośnik Pole A, Brodziszów-Kłośnik Pole B, Kluczowa, Szklary Szklana Góra, Szklary-Wzgórze Koźmickie, Szklary-Wzgórze Siodłowe, Sadlno i Żąbkowice Śląskie*. Wśród wskazań planistycznych wyszczególniono tereny udokumentowanych złóż surowców mineralnych, dla których wskazano użytkowanie optymalne: zachowanie stanu istniejącego do czasu podjęcia eksploatacji lub wykreślenia z ewidencji zasobów, a także użytkowanie dopuszczone, tj. niepowodujące ograniczenia dostępu do złóż surowców. Dopuszczono również, po ewentualnym wykreśleniu złoża z ewidencji zasobów, ponowne rozpatrzenie sposobu użytkowania tych terenów.

(dowód: akta kontroli str. 440-556, 1130-1186)

W *Studium* wskazano, że dla złóż położonych na terenie Gminy zostały ustanowione obszary i tereny górnicze: *Braszowice II, Brodziszów-Kłośnik Pole A (łom W), Brodziszów-Kłośnik Pole B (łom N), Konstanty II i Kluczowa*. W *Studium* nie ujęto obszarów i terenów górniczych *Brodziszów I* (utworzonego w dniu 16 marca 2016 r.) oraz *Braszowice III* (utworzonego w dniu 16 marca 2017 r.). Odrębne MPZP sporządzono dla złóż: *Braszowice* oraz *Kluczowa*. Dla pozostałych obszarów i terenów górniczych nie sporządzono odrębnych MPZP, co opisano poniżej, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 567-880, 1190-1193, 1310-1316)

W *Studium* nie określono obiektów lub obszarów, dla których wyznaczono w złożach kopalin *Grochowiska, Szklary-Wzgórze Koźmickie i Szklary-Wzgórze Siodłowe* filary ochronne.

(dowód: akta kontroli str. 107-110, 149-156, 567-880, 1432)

³⁴ Od dnia 21 października 2010 r. kwestie te reguluje art. 11 pkt 6 lit. g *upzp*.

³⁵ Marszałek zaopiniował pozytywnie projekt *Studium*.

³⁶ Na podstawie art. 25 ust. 2 *upzp* projekt *Studium* uznano za zaopiniowany.

³⁷ Z lutego 2007 r. dla Miasta Żąbkowice Śląskie i marca 2008 r. dla Gminy Żąbkowice Śląskie.

W kontrolowanym okresie Gmina posiadała strategię rozwoju na lata 2014-2020³⁸, a także programy ochrony środowiska³⁹ (z 2004 r. oraz z 2016 r.), jak też uzyskane na podstawie art. 44 *upzp* informacje o ustaleniach planu zagospodarowania przestrzennego województwa w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Przedmiotowe inwestycje nie naruszały zasad ochrony złóż kopalin położonych na terenie Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 343-432, 979-1122, 1351-1352)

W *Studium*, zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 6 *upzp*, określono obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Wyznaczone obszary nie obejmowały obszarów występowania złóż kopalin.

(dowód: akta kontroli str. 567-880, 1126-1128, 1449-1454)

W obowiązującym w Gminie podstawowym dokumencie dotyczącym polityki przestrzennej, jakim jest *Studium*, brak było zapisów informujących o uwzględnieniu w jego treści postanowień wynikających z art. 10 ust. 1 pkt 4a *upzp*, tj. rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych dla województwa dolnośląskiego. Burmistrz wyjaśnił, że *do chwili obecnej taki audyt dla województwa dolnośląskiego nie został sporządzony*.

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1449-1454)

W *Strategii Rozwoju Gminy Ząbkowice Śląskie na lata 2014-2020* wskazano, że na terenie Gminy znajdują się złoża surowców skalnych, które *mogą posłużyć jako kolejny element rozwoju gospodarczego Gminy*. Ponadto wśród szans rozwoju Gminy wskazano występowanie złóż mineralnych w miejscowościach Braszowice i Szklary. Po stronie zagrożeń wskazano natomiast uciążliwe sąsiedztwo przemysłu wydobywczego dla mieszkańców, zmiany krajobrazowe powodowane przez wydobywanie złóż mineralnych oraz zagrożenie zniszczenia fortów braszowickich.

(dowód: akta kontroli str. 343-432)

W *Studium* wyróżniono trzy strefy polityki przestrzennej. W strefie III terenów otwartych (obejmujących otwarte tereny gruntów rolnych i leśnych, tereny zalegania zasobów mineralnych oraz tereny związane z ochroną środowiska) wyodrębniono m.in. tereny aktywizacji przemysłowo-gospodarczej związane z przemysłem wydobywczo-przetwórczym. Ponadto wyróżniono dwie strefy terenów osadniczych: I-miejską i II-wiejską. W strefie wiejskiej wskazano tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin (PG).

W ww. dokumencie ustalono następujące zasady wykorzystania złóż kopalin:

- a) utrzymanie i preferowanie ich eksploatacji w sposób najmniej uciążliwy dla środowiska i mieszkańców,
- b) stosowanie nieuciążliwego transportu, w tym transportu kolejowego i niekolidującego ze środowiskiem transportu górnictwa,
- c) prowadzenie sukcesywnej rekultywacji z realizacją nowych form zagospodarowania i aktywności, w tym służących uprawianiu sportu i rekreacji oraz udostępnieniu wartości krajobrazowych i kulturowych Gminy,
- d) wyłączenie terenów występowania złóż kopalin spod jakiejkolwiek zabudowy ze względu na ich ochronę prawną,
- e) sporządzenie dla terenu górnictwa miejscowego planu zagospodarowania

³⁸ Uchwała nr LVII/38/2014 Rady z dnia 26 czerwca 2014 r.

³⁹ Uchwała Rady nr XXXVIII/228/2016 z dnia 16 grudnia 2016 r. oraz nr XI/44/2004 z dnia 29 listopada 2004 r.

przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami.

Przewidziano ponadto, że na terenie Gminy mogą wystąpić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filary ochronne. Wyszczególniono obszary problemowe dotyczące m.in. obszarów zalegania surowców naturalnych oraz ich ewentualnej przyszłej eksploatacji, obecnego i przyszłego wykorzystania terenu na cele rolnictwa, leśnictwa oraz turystyki i wypoczynku.

Na załączniku graficznym (mapie) wyszczególniono m.in.: 1/ podstawowe przeznaczenie terenów, tj.: P – tereny przemysłowe, magazynowe, baz i składów, powierzchniowej eksploatacji kopalni i gospodarki odpadami, PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalni. 2/ zasady ochrony środowiska, tj.: granice udokumentowanych złóż kopalni, granice obszarów i terenów górniczych – istniejących i projektowane, granice obszarów występowania perspektywicznych złóż kopalni, rejony występowania złóż kopalni wg zwiadowczych badań geofizycznych.

(dowód: akta kontroli str. 567-880, 1194)

W okresie objętym kontrolą, według danych MIDAS, obowiązywały na terenie Gminy koncesje na wydobywanie kopalni ze złóż *Kluczowa*, *Brodziszów I* i *Braszowice*, z których wydobywaniem objęte było złożo *Braszowice*. W koncesji⁴⁰ na eksploatację złoża *Braszowice* zawarto dane wynikające z treści art. 26 *Pgg*, wskazując m.in. wielkość i sposób zamierzonego wydobywania kopaliny, projektowane położenie obszaru górniczego i terenu górniczego, jak też określono wymagania ochrony środowiska, ustalone decyzją Burmistrza z dnia 25 września 2015 r.⁴¹

(dowód: akta kontroli str. 81-85, 88-92, 116-122, 295-296, 303-312, 1271-1292, 1317-1322, 1331-1350)

Rada objęła MPZP złoża kopalni: *Barbara-Sadlno*⁴², *Sadlno*⁴³, *Braszowice*⁴⁴, *Szklary – Wzgórze Siodłowe*⁴⁵, *Albertów*⁴⁶, *Brodziszów-Kłośnik*⁴⁷, *Brodziszów*⁴⁸,

⁴⁰ Decyzja Nr 7/E/2017 Marszałka z dnia 16 marca 2017 r. (uchylająca decyzję nr 161/93 Ministra Ochrony Środowiska z dnia 27 sierpnia 1993 r. oraz wyznaczającą obszar górniczy *Braszowice III*).

⁴¹ Wydana na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1, art. 75 ust. 1 pkt 4, art. 82 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.).

⁴² Uchwała Nr LI/105/2013 Rady z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta *Ząbkowice Śląskie* (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 404 ze zm.); dalej: uchwała nr LI/105/2013.

⁴³ Jw.

⁴⁴ Uchwały: Nr I/5/2001 z dnia 26 stycznia 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego złoża "*Braszowice II*" (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 139 poz. 1765), Nr IX/60/2007 z dnia 14 września 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenu górniczego złoża gabra "*Braszowice II*" w granicach Gminy *Ząbkowice Śl.*" (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 291, poz. 3690), Nr LV/26/2014 z dnia 16 maja 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenu górniczego złoża gabra "*Braszowice II*" w granicach Gminy *Ząbkowice Śl.* (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 2569), Nr X/66/2000 z dnia 24 listopada 2000 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy *Ząbkowice Śląskie* (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2001 r. Nr 11 poz. 105).

⁴⁵ Uchwały: Nr LI/106/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości *Szklary* w gminie *Ząbkowice Śląskie* (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 334), Nr XLII/12/2013 z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości *Zwrocław* w gminie *Ząbkowice Śląskie* (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 4441), Nr XLII/10/2013 z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości *Sulistawice* w gminie *Ząbkowice Śląskie* (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 4439), Nr XLVII/62/2013 z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości *Bobolice* w gminie *Ząbkowice Śląskie* (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 4339).

Brodziszów II⁴⁹, Koziniec⁵⁰ oraz Kluczowa⁵¹, w których wyróżniono obszar występowania złóż kopalin (poprzez opis i zobrazowanie graficzne). Rada nie wprowadzała w MPZP ograniczeń w zakresie możliwości eksploatacji złóż kopalin lub też wykluczających ich eksploatację.

(dowód: akta kontroli str. 1195-1223)

W badanym okresie Gmina nie wydawała zgody na wyłączenie spod ochrony terenu złóż kopalin lub obszaru perspektywicznego występowania złóż lub ich części ze względu na inwestycje celu publicznego.

(dowód: akta kontroli str. 1195-1223)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Złoże Szklary 1 wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 95 ust. 2 Pgg nie zostało ujawnione w Studium w wymaganym terminie (do dnia 18 lipca 2016 r.), jak też do dnia rozpoczęcia kontroli, pomimo że Urząd posiadał decyzję Ministra z dnia 18 lipca 2014 r. zatwierdzającą dokumentację geologiczną złoża Szklary 1. Ponadto w Studium nie dokonano zmian wynikających z dodatku nr 2 do dokumentacji geologicznej złoża rudy niklu Szklary-Szklana Góra oraz dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża magnezytu Szklary, które sporządzone zostały w związku z wydzieleniem złoża Szklary 1.

Burmistrz wyjaśniając przyczyny powyższego zaniechania stwierdził m.in., że nie mamy podstaw ani też dokumentów, na podstawie których można byłoby ustalić przyczyny istniejących różnic wykazanych złóż w bazie danych MIDAS a wykazem ujętym w Studium. Ponadto wyjaśnił, że po otrzymaniu do wiadomości kopii decyzji, o której mowa w art. 94 ust. 1 Pgg (bez dokumentacji geologicznej) Gmina nie podejmowała żadnych czynności w tym zakresie, gdyż oczekiwała na wnioski lub inne działania ze strony właścicieli tych złóż lub innych stron zainteresowanych w tym temacie. Takie wnioski do Urzędu nie wpłynęły. (...) zgodnie z zapisami art. 96 ust. 1 Pgg Wojewoda wprowadza obszar udokumentowanego złoża kopaliny (...) do Studium i wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze. W związku z tym Gmina nie podejmowała czynności w zakresie wprowadzania złóż kopalni do Studium, gdyż Wojewoda nie podjął tych czynności i uznaliśmy, że nie zachodzi taka potrzeba.

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1317-1322, 1449-1454)

⁴⁶ Uchwały: Nr XXII/149/2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu geodezyjnego Olbrachcice Wielkie w Gminie Ząbkowice Śląskie – tereny rolne i leśne oraz farmy wiatrowe (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 312), Nr XXVI/180/2016 z dnia 24 kwietnia 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu geodezyjnego Olbrachcice Wielkie – tereny zurbanizowane (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 2484).

⁴⁷ Uchwały: Nr XLII/10/2013 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Sulisławice w gminie Ząbkowice Śląskie, Nr XLVI/61/2013 z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Brodziszów w gminie Ząbkowice Śląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 4338); dalej: uchwała nr XLVI/61/2013.

⁴⁸ Uchwała nr XLVI/61/2013.

⁴⁹ Uchwała nr XLVI/61/2013.

⁵⁰ Uchwała Nr XLII/11/2013 z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kluczowa w gminie Ząbkowice Śląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 4440); dalej: uchwała nr XLII/11/2013.

⁵¹ Uchwała Nr XI/35/2010 z dnia 6 października 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego złoża migmatytu "Kluczowa" w granicach Gminy Ząbkowice Śląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 232 poz. 3883).

2. Burmistrz, pomimo obowiązku wynikającego z art. 208 ust. 1 Pgg, nie podjął działań mających na celu wprowadzenie nie później niż do dnia 31 grudnia 2013 r. do Studium obszarów złóż kopalin: Koziniec, Brodziszów II, Grochowiska, Grochów i Szklary. Burmistrz wyjaśnił to brakiem dostatecznej wiedzy pracownika merytorycznego. Ponadto stwierdził, że pracownik zajmujący się tymi zagadnieniami od stycznia br. przestał być pracownikiem Urzędu w związku z odejściem na emeryturę.

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1317-1322, 1353, 1449-1454)

Wojewoda Dolnośląski w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵² poinformował, że w celu realizacji obowiązków ustawowych, po upływie terminu określonego w przepisie art. 95 ust. 2 i 208 ust. 2 Pgg, we wrześniu 2013 r. Wojewoda Dolnośląski wystąpił do gmin, na obszarze których udokumentowane zostały złoża strategiczne (...) Dnia 19 listopada 2014 r. Wojewoda skierował, między innymi do Burmistrza Ząbkowic Śląskich, pismo z prośbą o przekazanie informacji o sposobie, zakresie i stopniu realizacji obowiązku ujawnienia w Studium udokumentowanych złóż kopalin (...) W odpowiedzi Burmistrz Ząbkowic Śląskich poinformował Wojewodę Dolnośląskiego, iż gmina posiada studium, które zostało zmienione dnia 2 czerwca 2010 r., i że od wskazanego terminu nie podejmowano czynności mających na celu wprowadzenie nowych udokumentowanych złóż kopalin (...). Wojewoda Dolnośląski (...) pismami z dnia 29 września 2014 r. wystąpił do organów administracji geologicznej z prośbą o przekazanie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem wszystkich decyzji/zawiadomień, zatwierdzających dokumentację geologiczną lub przyjmujących bez zastrzeżeń dokumentację geologiczną wraz z załącznikami graficznymi (...) W odniesieniu do Gminy Ząbkowice Śląskie, na prośbę wyrażoną w ww. pismach, Wojewoda otrzymał tylko jedną decyzję dotyczącą tej gminy. Przyjęto, że wszystkie udokumentowane złoża zostały ujawnione w studium Gminy Ząbkowice Śląskie. Po otrzymaniu w marcu 2016 r. pisma z PiG, gdzie potwierdzono aktualność danych zawartych w systemie MIDAS, Wojewoda kontynuuje nałożony ustawą obowiązek. Zakres dotychczas przeprowadzonych działań nie objął jeszcze gminy Ząbkowice Śląskie.

W uzupełnieniu powyższych informacji Wojewoda Dolnośląski poinformował, że w związku z przeprowadzaną kwerendą wśród gmin, jak wskazano w ww. wyjaśnieniu, pismami z dnia 29 września 2014 r., wystąpił do organów administracji geologicznej (...) z prośbą o przekazywane kopii, potwierdzonych za zgodność z oryginałem, wszystkich decyzji/zawiadomień zatwierdzających lub przyjmujących bez zastrzeżeń dokumentację geologiczną. Do Ministra Środowiska wystąpiono jedynie z prośbą o bieżące przekazywanie wydawanych decyzji z uwagi na ówczesnie obowiązujący przepis art. 94 ust. 1 pkt 4 Ustawy PgiG, zgodnie z którym właściwy organ administracji geologicznej zobowiązany był przysyłać kopie wydanych decyzji dotyczących dokumentacji geologicznych, o których mowa w art. 88 ust. 2 pkt 1-3 i 88 ust. 2 pkt 4, pozostałym właściwym miejscowo organom administracji geologicznej, załączając 1 egzemplarz dokumentacji geologicznej (tekst pierwotny Dz.U.2011.163.981). Tym samym przyjęto, iż Marszałek Województwa, jako właściwy miejscowo organ administracji geologicznej posiada w swoich zasobach wszystkie decyzje/zawiadomienia wydane przez Ministra Środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 1407-1431, 1433-1434)

⁵² Dz. U. z 2017 r. poz. 524; dalej: ustawa o NIK.

3. Burmistrz, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 11 ust. 8 lit. g *upzp*, nie wystąpił do Ministra o opinię dotyczącą rozwiązań przyjętych w projekcie zmiany *Studium* zakończonej uchwałą nr VI/19/2010 Rady z dnia 2 czerwca 2010 r., który to organ w myśl art. 101 oraz art. 103 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze*⁵³ był właściwy w sprawach dla złóż kopalin podstawowych, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, tj. rud metali. Burmistrz wyjaśniając brak działań dla uzyskania opinii Ministra stwierdził, że zgodnie z zapisami prawnymi w zakresie geologii organem pierwszej instancji w sprawach związanych z planowaniem przestrzennym (uprawnionym do opiniowania projektów planów i studiów) jest Marszałek (ściślej jego Geolog Wojewódzki) wynika to wprost z art. 161 *Pgg*. Ponadto Burmistrz uzupełnił wyjaśnienia stwierdzając, że: przytoczony zapis art. 161 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze*, na którym oparto swoją wypowiedź (...) dotyczy także art. 101 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze* obowiązującego w czasie uzgadniania *Studium*.

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1353, 1449-1454)

Ocenę ww. zaniechania jako nieprawidłowości potwierdza stanowisko Wojewody Dolnośląskiego wyrażone pismem z dnia 8 sierpnia 2017 r. znak: NK-N.40.102.2017.SP1, w którym poinformowano wójtów, burmistrzów i prezydentów miast województwa dolnośląskiego, że zgodnie z obowiązującymi przepisami *upzp* i ustawy *Pgg* do ich obowiązków należy opiniowanie projektów gminnych aktów planowania przestrzennego z właściwymi organami administracji geologicznej, w tym z ministrem właściwym do spraw środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 1405-1406)

4. Burmistrz w latach 2010-2014 nie zrealizował obowiązku wynikającego z art. 32 ust. 1 i ust. 2 *upzp*, tj. dokonywania co najmniej raz w czasie kadencji Rady oceny aktualności *Studium* i MPZP, a także przekazania wyników tych analiz organowi stanowiącemu.

Burmistrz wyjaśniając brak ww. działań stwierdził, że w kadencji 2010-2014 nie były prowadzone analizy zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy. Z uwagi na to, że plan *Studium* został przyjęty w czerwcu 2010 r. – uchwała nr VI/19/2010 z dnia 2 czerwca 2010 r., a nowa kadencja Rady rozpoczęła się w miesiącu listopadzie 2010 r. to odstąpiono od przedstawienia analizy Radzie, gdyż w kadencji 2010-2014 *Studium* było aktualne. Ponadto Burmistrz wyjaśnił, że w obecnej kadencji Rady 2014-2018, w roku 2016 rozpoczęto przygotowanie do przeprowadzenia oceny aktualności studium uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ząbkowice Śląskie oraz planów miejscowych na terenie gminy Ząbkowice Śląskie, zebrano oferty oraz wyłoniono wykonawcę do wykonania oceny, lecz z uwagi na brak środków finansowych w budżecie nie podpisano umowy. W 2017 r. wstrzymano się z przeprowadzeniem oceny studium aktualności studium uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ząbkowice Śląskie z uwagi na informację medialną, że w bieżącym roku wejdzie Kodeks urbanistyczno-budowlany. Na potwierdzenie powyższego przedłożono dokumenty potwierdzające rozpoczęcie przygotowań do przeprowadzenia oceny aktualności *Studium*, w wyniku czego do Urzędu wpłynęły dwie oferty, z których najniższa wyniosła 11 685,00 zł brutto.

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1354-1396, 1449-1454)

⁵³ Dz. U. z 2005 r. Nr 228 poz. 1947 ze zm.

5. W MPZP, tj. uchwale nr XLVI/61/2013 i uchwale nr XLII/11/2013, której projekt przygotowany został przez Burmistrza, ujęto złoża: *Brodziszów II* i *Koziniec*, które nie zostały ujawnione w *Studium*. Jakkolwiek zapisy tych planów były zgodne ze stanem wynikającym z dokumentacji geologicznej, to jednak rozbieżność ta stanowiła naruszenie zasady wynikającej z art. 9 ust. 4 oraz 15 ust. 1 *upzp*, dotyczącej zgodności planów miejscowych z zapisami *Studium*.

Burmistrz wyjaśnił powyższe *brakiem dostatecznej wiedzy pracownika merytorycznego z zakresu wynikającego z art. 95 ust. 2 oraz art. 208 ust. 1 Pgg*, który od stycznia 2017 r. przestał być pracownikiem Urzędu w związku z odejściem na emeryturę.

(dowód: akta kontroli str. 1317-1322)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Jak ustalono, w Urzędzie brak było dokumentacji potwierdzającej ustanowienie filarów ochronnych w złożach *Grochowiska*, *Szklary-Wzgórze Koźmickie*, *Szklary-Wzgórze Siodłowe*. Należy jednak zauważyć, że zostały one uwzględnione w bazie MIDAS, a na Gminie spoczywa – wynikający z art. 10 ust. 2 pkt 12 *upzp* – obowiązek określenia w *Studium* obiektów lub obszarów, dla których wyznaczono takie filary.

Burmistrz wyjaśniając powyższe podał, że *przy opracowywaniu zmiany Studium nie wyznaczono w złożu kopaliny filarów ochronnych, tj. Grochowiska, Szklary-Wzgórze Koźmickie, Szklary-Wzgórze Siodłowe, gdyż przy jego opracowywaniu posługiwano się ekofizjografią. W opracowaniach ekofizjograficznych dla Gminy z roku 2007 i 2008 nie są ujawnione filary ochronne w złożach. Ponadto projekt Studium był zaopiniowany pozytywnie przez Dyrektora Urzędu Górniczego, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Departament Mienia Geologicznego oraz został przesłany do zaopiniowania do Starostwa Powiatowego. Ponadto Burmistrz wyjaśnił, że organy wydające opinie, jak i podczas wyłożenia projektu Studium nie wniosły uwag i zastrzeżeń w sprawie filarów ochronnych.*

(dowód: akta kontroli str. 1126-1128, 1432, 1449-1454)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Działania związane z zagospodarowaniem obszarów występowania zasobów złóż kopalin.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Na terenie Gminy, w okresie objętym kontrolą występowały dwa złoża kopalin nieeksploatowanych, dla których organem wydającym koncesję był Minister, tj.: złożo węgla brunatnego *Sadlno* oraz złożo rudy niklu *Szklary 1*.

Ze złoża *Sadlno* przed II Wojną Światową eksploatowano węgiel brunatny. Złożo to, zlokalizowane jest w całości na terenie Gminy, zostało ujęte w *Studium* i w MPZP⁵⁴. Na rysunkach stanowiących załączniki do ww. dokumentów planistycznych ujęto strefę udokumentowanego występowania złoża węgla brunatnego *Sadlno* (pod symbolem SZ1) i wyróżniono ją graficznie. Obszar występowania złoża w okresie objętym kontrolą był zagospodarowany, zgodnie ze *Studium* i MPZP, jako teren rolniczy.

W roku 2006 KGHM uzyskał koncesję na rozpoznanie złoża *Szklary 1*, wydzielonego w obrębie złoża *Szklary-Szklana Góra*. Rozpoznanie to zakończyło się decyzją Ministra z dnia 18 lipca 2014 r., tj. zatwierdzeniem dodatku nr 2 do dokumentacji geologicznej złoża rud niklu *Szklary-Szklana Góra*. Minister decyzją z dnia 18 lipca

⁵⁴ Uchwała nr LI/105/2013.

2014 r. nr DGK-VIII-4741-8188/4/29446/14/MW zatwierdził dokumentację geologiczną złoża rud niklu Szklary 1, położonego na terenie Gminy i na terenie sąsiedniej Gminy Ciepłowody. Złoża Szklary 1 nie ujęto ani w *Studium*, ani też w MPZP, obowiązujących na obszarze ww. jednostek samorządu terytorialnego.

(dowód: akta kontroli str. 133-136, 141-144, 166, 185-196, 313-322, 433-463, 1224-1295, 1323-1324)

W Urzędzie na podstawie art. 57 ust. 2 *upzp* prowadzono rejestr wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Z zapisów tego rejestru wynikało m.in., że Burmistrz w okresie objętym kontrolą wydał ogółem siedem decyzji⁵⁵. Ponadto na podstawie art. 67 ust. 1 ww. ustawy prowadzony był rejestr wydanych decyzji o warunkach zabudowy. W rejestrze odnotowano, że w kontrolowanym okresie Burmistrz wydał ogółem 20 takich decyzji⁵⁶. Postanowienia ww. decyzji nie obejmowały terenów udokumentowanych złóż kopalin.

(dowód: akta kontroli str. 1325-1330)

Burmistrz, nie przedłożył na potrzeby kontroli dokumentacji dotyczącej przeprowadzania konsultacji społecznych dotyczących sposobu zagospodarowania przedmiotowych złóż, jak też zainteresowania gospodarczym ich wykorzystania. Wyjaśniając powyższe Burmistrz stwierdził, że: *w Urzędzie brak jest dokumentów świadczących o podejmowaniu dialogu społecznego w zakresie sposobu zagospodarowania ww. złóż*, gdyż organy Gminy nie podejmowały działań dla przeprowadzenia konsultacji społecznych w tym zakresie. Natomiast brak dokumentów świadczących o zainteresowaniu gospodarczym wykorzystaniem tych złóż kopalin wyjaśnił brakiem innych dokumentów niż *koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża Szklary 1*.

(dowód: akta kontroli str. 1224-1292)

KHGM pismem z dnia 14 sierpnia 2017 r. poinformował w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, że *w trakcie prowadzonych prac poszukiwawczo-rozpoznawczych na obszarze objętym koncesją nr 2/2006/p nie napotkał na problemy ze strony władz lokalnych i mieszkańców*. W Urzędzie brak było informacji o podjęciu przez przedsiębiorców działań mających na celu gospodarcze wykorzystanie wydrebnionego złoża rud niklu Szklary 1.

(dowód: akta kontroli str. 1397-1399)

2.2. Realizacja zadań z zakresu m.in. spraw, o których mowa w przepisach ustawy *Pgg* została przypisana w *Regulaminie organizacyjnym* Urzędu, jak też w zakresach czynności, pracownikom Wydziału Infrastruktury i Gospodarki Przestrzennej. Burmistrz nie opracowywał odrębnych procedur dotyczących opiniowania i uzgadniania wniosków o koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie lub eksploatację złóż kopalin. W okresie objętym kontrolą Burmistrz wydał dwa postanowienia opiniujące pozytywnie projekty decyzji Marszałka na wydobywanie kopalin ze złóż, tj. w dniu 22 lutego 2016 r. dotyczącej wydobywania granodiorytu z części złoża *Brodziszów*⁵⁷ oraz w dniu 9 lutego 2017 r. dotyczącej wydobywania kopaliny ze złoża *Braszwice w granicach projektowanego obszaru górniczego Braszwice III*⁵⁸.

(dowód: akta kontroli str. 12-74, 1224-1292)

⁵⁵ Wszystkie w 2015 r.

⁵⁶ W tym 19 decyzji w 2015 r. i jedną decyzję w 2016 r.

⁵⁷ Postanowienia nr IGP.6523.1.2016.GG.

⁵⁸ Postanowienie nr IGP.6724.6.2017.AS.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań organizacyjnych mających na celu wzmocnienie nadzoru nad prowadzonymi w Urzędzie działaniami dotyczącymi spraw ładu przestrzennego w Gminie, w tym ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych, tj. w *Studium* oraz w MPZP.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

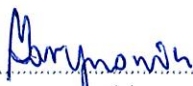
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 29 września 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

Kontrolerzy
Rafał Marynowicz
specjalista kontroli państwowej

podpis

Piotr Mastalerz
specjalista kontroli państwowej

podpis

DYREKTOR
z up.
Janusz Madej
Wicedyrektor
Delegatury NIK w Opolu
podpis